



**Raftul
Denisei**

Colecție coordonată de
DENISA COMĂNESCU

MAJA LUNDE
VISÂND LA
UN COPAC

Traducere din norvegiană și note de
IVONA BERCEANU

HUMANITAS
fiction

Longyearbyen

Svalbard, 2097

După ultima noapte în care soarele a luminat la miezul nopții, valurile au împins la mal, pe plaja din Longyearbyen, un trunchi de copac. Tommy avea cinci ani și era singur în fostul port comercial. După ce s-a perindat o vreme printre pereții metalici ruginiți, s-a așezat, rezemat cu spatele de un container, ca să se încălzească la razele soarelui care apunea și a citit rar, pe silabe, cuvintele *Tollpost Globe* pe laterala acestuia.

Așa cum stătea acolo și scurma pământul nisipos cu un bețișor, i-au atras atenția frunzele. Răsăreau din pământ în apropiere, iar nuanța de verde părea complet nefirească pe țăr-mul cu stânci negre ale fiordului.

Băiatul s-a ridicat fără să dea drumul bețișorului care se dovedise a fi cel mai bun pe care-l găsisese în ultima vreme, drept, lung și greu de rupt, și a pornit alergând ușor spre plajă. Pe pământul întunecat se zărea un copac, paralel cu marginea apei, cu coroana întoarsă spre delta râului Adventdalen, situată în est și cu rădăcinile spre vest, spre întunecatul Isfjorden.

— Un copac! a exclamat Tommy, de parcă strigătul lui ar fi făcut trunchiul să devină mai adevărat.

În Svalbard, valurile mereu scoteau la mal copaci: trunchiuri mari de zadă, brad și pin. Împinși de vânt și de curenții marini, aceștia erau aduși tocmai din Siberia. Lustruiți perfect de valurile mării, curățați de scoarță, cu miezul alb la vedere, grei și îmbibați de apă, infestați de o multitudine de creaturi marine de-a lungul anilor petrecuți în mare, nu mai arătau a copaci. Acum trunchiurile nu erau decât umbrele copacilor falnici de odinioară.

Dar acest copac era diferit, nu era o umbră, părea să fie viu și avea coroana mare și deasă. E drept că frunzele erau încrețite și lăsate, dar multe dintre ele se țineau bine pe ramuri și chiar dacă păreau puțin cam spălăcite și terne, în mod cert își păstraseră o nuanță verzulie. Cu grijă, Tommy a rupt o frunză. În momentul acela, i-a dat drumul nuielușei care i se păruse atât de frumoasă în urmă cu doar câteva clipe, însă acum, după întâlnirea cu copacul enorm, plin de brațe vii, nuielușa parcă se uscaseră și muriseră.

Frunza s-a desprins cu ușurință. Băiatul și-a plimbat degetul pe suprafața ei verde, a întors-o pe fiecare parte și a observat că era de un verde mai intens pe față. A apucat frunza de margine, între degetul arătător și degetul mare, și a ridicat-o în lumina soarelui, a închis un ochi și a cercetat cu atenție cum lumina era filtrată prin suprafața verde, ca printr-o țesătură subțire. Frunzele erau dispuse pe pețioluri lungi și paralele, asemenea unor mici familii. A rupt o ramură întregă și le-a numărat. Avea nouă frunze în total.

S-a dus mai departe pe plajă și s-a așezat lângă trunchi. A atins scoarța cenușie, aspră și noduroasă și a mângâiat-o cu grijă.

— Un copac frumos, a rostit.

După aceea, și-a apropiat nasul de trunchi și l-a adulmecat trăgând aer puternic în plămâni.

— Scoarță, și-a spus. Așa miroase scoarța de copac.

S-a ridicat din nou în picioare. A făcut un pas îndărăt ca să-l vadă mai bine. Mai văzuse el fotografii cu copaci și cu păduri de multe ori și știa că puteau să fie de toate mărimile. Cei mai mari copaci din lume crescuseră odată demult într-un loc numit California, așa îi povestise bunica paternă. Copaci mamut care puteau trăi până la 4 000 de ani și puteau atinge chiar și 100 de metri înălțime.

Tommy știa că doi pași de-ai lui însumau un metru, așa că s-a dus în grabă până la coroana copacului și s-a pus pe numărat.

Era greu. Se chinuia să țină minte că nu un pas, ci doi pași de-ai lui fac un metru. A numărat cu voce tare ca să nu piardă șirul, dar numerele se învălmășeau și a trebuit să o ia de la

capăt de mai multe ori. Dar, într-un final, știa cât de mare era copacul.

— Douăzeci și trei de metri, a rostit. În Svalbard a ajuns un copac de douăzeci și trei de metri lungime.

Îi vâjâia capul de la atâta socotit. S-a gândit să o cheme pe bunica, pentru că, ori de câte ori se întâmpla ceva important în Svalbard, bunica știa cel mai bine ce era de făcut. Dar mai întâi trebuia pur și simplu să se odihnească, de aceea s-a întins pe jos, lângă copac, cu brațul stâng încolăcit pe trunchi. A găsit o poziție cât de cât confortabilă pe pământul stâncos și a luat copacul în brațe. Nu s-a gândit cât timp avea să rămână întins acolo, oricum nici nu știa ceasul, și nu îl aștepta nimeni, din câte știa el, în orice caz. În afară de asta, avea o relație destul de abstractă cu timpul – timpul trecea doar atunci când făcea ceva. Și acum nu făcea nimic, doar zăcea întins, sub razele calde ale soarelui, perfect normale în perioada aceasta a anului, și se gândea la copac, la trunchiul lui, la frunze și la faptul că era obosit.

Apoi a adormit.

Un trup firav de copil, cu brațele încolăcite în jurul unui copac, pe o plajă cu pietre negre. Vântul sufla ușor și făcea valuri mici care se spărgeau la mal, lăsând în urma lor o dantelă de spumă și de bule albe. Apa întunecată se izbea de munții înalți, brăzdați de alunecările de teren care lăsaseră pământul crestat printre fâșiile înguste de vegetație. Tufe, iarbă și fânețe creșteau pe terenurile întinse, iar pe zonele înclinate, orientate spre soare, creștea o mantie de flori mici, galbene și roz. Pescărușii treceau pe deasupra, zburând dinspre deal spre fiord, apoi dispăreau în depărtare, spre munte, unde își făcuseră cuiburile. Dar copilul nu vedea nimic din toate acestea, pentru că dormea dus.

Vocea stridentă a unei fetițe l-a trezit brusc.

— Tommy?

În vocea aceea se ghiceau disperarea și frica.

— Hei? Dormi?

El s-a ridicat în șezut și, la început, nu știa unde se află. Apoi și-a întors privirea în spate și a zărit crengile încolăcite în

jurul lui. Își simțea trupul înțepenit și brațul amorțit după ce îmbrățișase trunchiul copacului.

— Tommy, ce cauți aici?

S-a întors și s-a uitat fix la Rahela. Era la o oarecare depărtare, cu mâinile în șold, cu capul într-o parte și o privire uimită. Era de-o seamă cu el, dar cu un cap mai înaltă. Era slabă și avea spatele drept, umeri ascuțiți și părul aproape în permanență gras. Asta mai ales după ce ambii ei părinți muriseră într-o avalanșă nu cu mult timp în urmă. Acum venea în fugă spre el, iar în urma ei săreau pietricele de culoarea cărbunilor, dar Rahela nu-și dădea seama, pentru că avea mișcări foarte line, ca ale unei feline, de parcă nici n-ar fi atins pământul.

S-a oprit și a privit cu ochii mari de mirare.

— Avem un copac? Este uriaș!

Tommy s-a ridicat în picioare și s-a postat în fața trunchiului.

— Eu l-am găsit.

— Da, dar nu îți aparține.

Ea l-a dat puțin deoparte, dar el i-a simțit forța și s-a ținut tare pe poziții, refuzând să se dea din calea ei.

— Eu l-am găsit, a repetat.

Privirea ei s-a îngustat, curiozitatea și bucuria au dispărut.

— Deci este doar copacul tău?

El a încuviințat.

— Și l-ai ținut în brațe! a spus ea răspicat, însă pe un ton tăios și jignitor.

— Ba n-am făcut asta!

— Ba da! a strigat ea și mai tare. Tommy a îmbrățișat un copac! Tommy a îmbrățișat un copac!

Apoi a început să cânte *Tommy a îmbrățișat un copac*, pe aceeași melodie pe care ar fi cântat că el s-a sărutat cu cineva sau că a făcut pipi pe el.

— Nu, nu l-am îmbrățișat, a contrazis-o. N-am făcut asta.

Dar ea o ținea una și bună pe-a ei.

— Tommy a îmbrățișat un copac, Tommy a îmbrățișat un copac!

Lui Tommy îi bătea inima cu putere din cauza supărării și furia s-a extins în corpul lui asemenea ramurilor unui copac.

— Ba nu, a spus el, mai încet de data aceasta.

— Dar te-am văzut, a insistat Rahela, te-am văzut!

— Ba nu! a ripostat Tommy.

Rahela s-a întors spre copac și l-a măsurat cu privirea.

— Și nici măcar nu este un copac adevărat. E mort, doar ai văzut și tu asta.

El s-a întors spre copac și priveliștea devenise mai dezolantă parcă, iar culoarea verde părea mai pală, multe dintre frunze se desprinseseră și fuseseră luate de vânt.

Rahela s-a apropiat, i-a tras un picior copacului, făcându-l să se zguduie și să-și mai piardă din frunze.

— Știi că n-o să vezi niciodată un copac adevărat, Tommy. Copil de Svalbard ce ești!

A rostit vorbele încet, pe un ton aproape neutru și s-a dus foarte aproape de el.

— Nici măcar nu e viu, a spus ea uitându-se în ochii lui, atât de aproape, încât el îi simțea mirosul respirației, care era surprinzător de dulce. E doar o mortăciune. Copacul tău e la fel de mort ca și cadavrele care sunt arse în crematoriu!

Picioarele lui Tommy îi spuneau să fugă de acolo, dar mâinile lui doreau altceva.

A ridicat mâna și a lovit-o.

Nu a fost o lovitură prea reușită. A semănat mai degrabă cu o palmă dată în joacă.

Dar a lovit-o intenționat, iar ea a înțeles lucrul acesta. Rahela a reacționat și l-a lovit și ea.

Atât a lipsit și Tommy s-a aruncat asupra ei. Îi strângea cu putere trupul slab, de parcă ar fi îmbrățișat-o, și cu cealaltă mână a dat să o apuce de părul ei negru care atârna șuvițe, dar ea s-a răsucit spre fața lui cu unghiile ei mari și netăiate. L-a zgâriat pe față cu ghearele atât de tare, încât s-a auzit cum îi sfâșie pielea.

— Oprește-te! a răcnit el, apoi i-a dat drumul și și-a dus mâna la față.

Avea sânge pe vârful degetelor.

A atacat-o din nou.

A înghiontit-o, a tras de ea, a smucit-o și a încercat să o lovească.

Dar ea era rapidă și puternică.

Într-o clipă, picioarele lui Tommy au cedat, nici el nu a înțeles cum a fost posibil una ca asta, dar a căzut pe pământul tare și pietros.

— Au!

Nici nu s-a dezmeticit bine, că ea s-a suit pe el, l-a prins de mâini și i le-a țintuit pe pământ, deasupra capului.

— Ești ciudat, Tommy!

— Nu! Nu sunt!

El a icnit încercând să se elibereze, dar n-a fost chip. Îl ținea cu forță și chiar dacă era mai slabă decât el, era prea grea ca să o dea jos. S-a zbătut dând din brațe și din picioare, smucindu-și trupul și mișcându-și capul dintr-o parte în alta, urlând neîncetat.

Și în timp ce era captiv în mâinile ei, a simțit că nu era cuprins doar de enervare și de furie, ci și de un sentiment plăcut oarecum. Era bine să piardă controlul, să fie sălbatic, în același timp în care ea îl controla pe deplin. Ceva în interiorul lui îi șoptea că ar dori să continue joaca.

Dar apoi Rahela a fost smulsă de niște brațe puternice.

— Ajunge acum, a spus o voce familiară. Ajunge!

Era bunica paternă. I-a zărit ochii scăpărând pe sub căciula tricotată și bretonul întunecat, hanoracul verde pe care îl purta mereu. Era mai micuță la trup decât majoritatea adulților, dar se număra printre cei mai puternici oameni pe care-i cunoștea.

Bunica a prins-o pe Rahela de la subsuori și a tras-o în picioare, pe urmă și-a ridicat și nepoțelul.

Rahela avea un obraz roșu, probabil că el reușise să o nimerască fără să bage de seamă. Tommy simțea cum îi curge sânge din nas și din obraz. Un firicel de sânge i-a ajuns până în gură și avea un gust puternic de metal.

Bunica s-a uitat mai întâi la Rahela, apoi la Tommy și a scuturat încet din cap.

— Vezi copacul, bunico? a spus el arătând în spatele lui. Un copac întreg și uriaș!

— Da, îl văd.

Dar lui nu i se părea că bunica îl văzuse cu adevărat, însă acum s-a apropiat de el și a făcut ochii mari.

— Este un frasin, a spus ea și s-a dus să culeagă o frunză din el.

— A venit din mare, a spus Tommy.

— Mi-am dat seama, a spus bunica și a bătut încetișor trunchiul cu mâna. De mulți ani n-am mai văzut un astfel de copac.

Apoi s-a întors spre copii.

— Din cauza lui v-ați bătut?

— Da, a recunoscut Rahela.

— Nu, a negat Tommy.

— Da și nu, a conchis bunica. Nu mai vorbim despre asta.

Dar în drum spre casă, după ce Rahela fugise de mult de lângă bunică și nepot, se pare că a mai avut totuși ceva de zis.

Mâna bunicii era uscată și firavă, dar puternică. Îl ținea strâns pe Tommy.

— Nu cred că ar trebui să te certî cu Rahela, a spus bunica.

— Dar mi-a spus despre copac că este un cadavru și că ar trebui să fie ars la crematoriu.

— Rahela se gândește foarte mult la crematoriu, i-a răspuns bunica.

— E proastă.

— Poate că e proastă, dar tu trebuie să suporti toate acestea. Și ce face Rahela. Trebuie să suporti ce face, mai ales acum.

— Dar nu-i corect.

— Așa e, a spus bunica, dar pe lume există lucruri care sunt și mai nedrepte de-atât.

Astfel au mers mai departe, iar el a înțeles că bunica avea dreptate. Erau nevoiți să tolereze multe din partea Rahelei în această perioadă.

TOMMY

2110

— Nu! Opriți-vă!

Nava își menține cursul stabil spre vest, înspre mare, spre ieșirea din fiord. Vaporul se află în mijlocul fiordului și pare o barcă de jucărie pe lângă munții din jur.

— Henry! Hilmar!

Viteza este bună, carena acoperită de celule fotovoltaice se scufundă puțin atunci când trece peste valuri, dar este stabilizată cu ajutorul pânzelor mari și cenușii care ajută barca să spintece apele în siguranță. Geamurile ambarcațiunii sunt două fâșii mari și întunecate, înnegrite de funingine, astfel încât nu vede ce e înăuntru și nici pe eventualii pasageri.

— Vino înapoi! Întoarce vaporul!

Tommy se află pe stâncile de la malul mării, iar apa clipește în jurul picioarelor sale. Pornește greoi înainte, simțind că apa i se infiltrează în pantofi, dar nu-i pasă și le face semne disperate cu brațele.

— Te rog! Henry! Hilmar!

Dar nava se mișcă nestingherită, iar el nu este decât o pată mică pe plaja neagră. Degeaba le face semne cu mâna, degeaba strigă și țipă, pentru că ei n-o să-l observe niciodată.

Valurile fiordului se fac albe, acoperind suprafața de un albastru marin. Se izbesc de stânci în ciocniri cadențate ale apei cu pământul.

— Vino înapoi cu frații mei!

Văjăitul vântului îi estompează vocea, dar el continuă să strige.

— Te rog, întoarce-te acum, în clipa asta!

De pe versanți se rostogolește ceața, învăluind fiordul în fața lui, și este pe cale să acopere vaporul. În curând acesta va dispărea complet, iar frații lui vor dispărea odată cu el.

„Svalsat“, își zice în gând, face stânga-împrejur, își lasă capul pe spate și privește înspre muntele Platåberget. Acolo, sus, la aproape 500 de metri altitudine deasupra mării, se află stația radio.

Începe să alerge, vasul nu se mai zărește pe mare, dar Tommy îi urmărește traseul de-a lungul fiordului, trece pe lângă ruinele farului de la Vestpynten și continuă apoi spre Adventfjorden, lângă Hotellneset. Își aude în urechi bătăile inimii, sudoarea îi curge șiroaie pe spate și îl ustură gâtul. „*Au plecat fără mine, au plecat fără mine.*“

Imediat după aeroportul dezafectat, drumul se bifurcă în sfârșit. Unul duce spre Longyearbyen, celălalt duce spre munți.

Povârnișurile îi taie respirația și are impresia că fiecare piatră a fost așezată dinadins acolo, ca să-i îngreuneze drumul. Câte zece metri pe rând, doar atât, se gândește el, doar zece metri, și își fixează privirea pe ceva chiar în fața lui, la nivelul ochilor, ferindu-se să se uite la vârful muntelui care este infinit de departe.

După ce a ajuns în sfârșit pe culme, găfâie adus de spate, în timp ce scrutează fiordul. Ceața s-a retras, dar vaporul e și mai mic, și nu a rămas din el decât o pată albă pe suprafața neagră a fiordului. Înaintează cu încăpățănare spre largul mării.

Tommy se întoarce spre stația Svalsat. Vreo zece antene mari se înalță deasupra muntelui și acoperă un areal mare. Antenele sunt montate pe socluri de beton și pe unele sunt bucăți mari de pânză. Albul acestora strălucește pe fundalul maro și cenușiu al stâncilor, ca niște ciuperci uriașe în peisaj, elemente străine care și-au croit forțat drumul prin scoarța terestră, din sporii împrăștiți de un OZN.

Multe dintre structuri au fost distruse de vânt și de vicisitudinile vremii, iar pânza este sfâșiată sau flutură în vânt. Din nou, se văd scheletele structurilor parțial prăbușite pe lângă antenele parabolice uriașe.